

Ministerul Educației

art Klett

Tudora Pițilă
Cleopatra Mihăilescu

Polgári nevelés

III. osztály

3

1. A helyes életstílusra vonatkozó normák alkalmazása
1.1. Személyiségjegyek feltárása
1.2. Meghatározó erkölcsi személyiségjegyek azonosítása
1.3. Kiscsoportok és csoportok működési szabályainak feltárása
2. Erkölcsös-polgári viselkedésminta kinyilvánítása ismert élethelyzetekben
2.1. Magatartásformák felismerése tárgyakkal, növényekkel és állatokkal kapcsolatban
2.2. Pozitív hozzáállás kinyilvánítása tárgyakkal, növényekkel és állatokkal szemben
2.3. Emberi kapcsolatok feltárása csoporton belül
3. Együttműködésre való alkalmasság kinyilvánítása egyszerű feladatok megvalósításán keresztül
3.1. Pozitív együttműködés kinyilvánítása kiscsoporton belül egyszerű feladatvégzés céljából
3.2. Felelősség és kötelesség vállalása a csoportmunkában való részvétel által
*3.3. Egyszerű erkölcsi-polgári témájú projektek megvalósítása az osztály, az iskola és a közösség szintjén

Tartalom

1. Tanulási egység. Tárgyak, növények, állatok, személyek

Csatolt kompetenciák: 1.1., 2.1., 3.1., *3.3.

1. Mik a tárgyak?	8
2. Mik az állatok és növények?	10
3. Mit jelent személynek lenni?	12
4. Tárgyak szükségessége	14
5. Növények és állatok szükségessége.....	16
6. Szükségünk van másokra.....	18
Ismétlés.....	20
Felmérés, értékelés	22
Javasolt olvasmányok.....	24
Projekt. Kiállítás.....	26

2. Tanulási egység. Kapcsolatok, magatartás, viselkedés

Csatolt kompetenciák: 1.1., 1.2., 2.1., 2.2., 3.1., *3.3.

1. Tárgyak, amelyek kifejeznek minket	28
2. Tárgyakhoz való viszonyok és magatartásformák (I)	30
3. Tárgyakhoz való viszonyok és magatartásformák (II).....	32
4. Barátok, akik nem beszélnek	34
5. Növényekhez és állatokhoz való hozzáállás (I).....	36
6. Növényekhez és állatokhoz való hozzáállás (II)	38
Ismétlés.....	40
Felmérés, értékelés	42
Javasolt olvasmányok.....	44
Projekt. Újrahasznosítható anyagok.....	46

3. Tanulási egység. Kapcsolatok, magatartás, viselkedés emberekkel

Csatolt kompetenciák: 1.1., 1.2., 1.3., 2.3., 3.1., 3.2., *3.3.

1. Önbizalom és önbizalomhiány	48
2. Tisztelet és tiszteletlenség.....	50
3. Bátorság és gyávaság.....	52
4. Jóság és rosszindulat.....	54
5. Az igazságról és hazugságról	56
6. Szerénység és önhittség.....	58
Ismétlés.....	60
Felmérés, értékelés	62
Javasolt olvasmányok.....	64

4. Tanulási egység. Emberek együtt

Csatolt kompetenciák: 1.1., 1.2., 2.1., 2.2., 3.1., 3.2.

1. Otthon.....	66
2. Az iskolában.....	68
3. Játék közben.....	70
4. Barátok	72
5. Jogok és kötelességek	74
Ismétlés.....	76
Felmérés, értékelés	77
Év végi ismétlés	78
Év végi felmérés, értékelés	79
Kézi szótár	80

1 Tanulási egység

Tárgyak, növények, állatok, személyek

Mit fedezünk fel együtt?

- Mik a tárgyak?
- Mik az állatok és növények?
- Mit jelent személynek lenni?
- Tárgyak szükségessége
- Növények és állatok szükségessége
- Szükségünk van másokra

■ **Ismétlés**

■ **Felmérés, értékelés**

■ **Javasolt olvasmányok**

■ **Projekt. Kiállítás**

Megfigyelünk

Nem a ruha teszi az embert.

- Milyen tárgyakat ismertek fel a képen?
- Szerintetek ki készítette ezeket a tárgyakat?
- Miért fontosak ezek a tárgyak?
- Mik a személyes tárgyak? Vajon miért nevezik így ezeket?
- Miért fontos vigyáznunk a dolgainkra? Indokoljátok meg!

Megbeszéljük

A lányok szobájában nem volt senki. Belépett nagymama, letéve a székre Mónika könnyű bőrdíkjét, és miután belenézett a sifonér ovális tükrébe, becsapva az ajtót kiment. A bőrdíjban nagypapa arcképe és egy baba várakoztak, hogy megláthassák Mónika új otthonát.

Az ebédlőasztal melletti széken, két párnával a fenéke alatt, Mónika szépen evett a ruhája mellére kötött szalvétában.

(Medeleniben, Ionel Teodoreanu nyomán)

- A fenti szöveg alapján milyen tárgyak találhatók a lányok szobájában?
- Miért fontosak ezek a tárgyak?
- Beszélgetsetek a színezett szövegrész jelentéséről!
- Mondj két, az étkezéssel kapcsolatos viselkedési szabályt!
- Mesélj társaidnak a szobádban található személyes dolgaidról, meghatározva:
 - minden tárgy megnevezését,
 - honnan származnak,
 - fontosságukat,
 - gondozásukat,
 - milyen emlékeket ébresztenek,
 - az okot, hogy miért tetszenek vagy sem!
- Szerinted mely tárgyakra nincs szükséged a szobádban? Miért?

Párban dolgozunk

1. Soroljatok fel írásban olyan tárgyakat, amelyeket kőből vagy fából készíthetnek!
2. Milyen foglalkozásuk van azoknak az embereknek, akik ezeket az anyagokat végtermékké alakítják?

Csapatban dolgozunk

1. A kő, a fa, az agyag különböző átalakulásokon mennek keresztül, hogy az ember számára szükséges tárgyakká váljanak.
 - Szerintetek éreznek valamit az átalakulás közben? Miért?
 - Vajon gondoltak arra, hogy az ember hasznossá teszi őket? Indokoljátok válaszotokat!
2. Magyarazzátok meg a *dolog* szó jelentését a következő mondatokban:
 - *Vásároltam magamnak egy dolgot.*
 - *Három feladat megoldása volt a dolgom.*
 - *Már dolgozunk az újságcikken a folyóirat számára.*

Jegyezzük meg!

Környezetünkben tárgyak és élőlények találhatók. A tárgyak vagy dolgok élettelen testek. Ezeket az ember vagy a természet hozta létre.

Az ember alkotta tárgyaknak különböző felhasználása van. Egyes dolgokat csak mi használhatunk. Ezek a *személyes tárgyak*.

Többre is képes vagy

1. Olvasd el a szavakat, írd egy-egy mondatot a tárgyakat megnevezőkkel: *kréta, Ilona, ceruza, hangya, csónak, kavics, Dâmbovița, fecske!*
2. Sorolj fel néhány tárgyat, amit el szeretnél készíteni! Indokold döntésedet!
3. A környezetetdben lévő tárgyak közül melyiket nem szeretnéd használni? Érvelj!

Portfólió

- Gyűjts össze legalább négy találós kérdést naponta használt tárgyakra (szappan, fogkefe stb.)!
- Gyűjts ezekről a tárgyakra adatokat és képeket!

Önértékelés

• Gyűjtöttél négy találós kérdést?	IGEN / NEM	• Válogattál képeket?	IGEN / NEM
• Írtál adatokat?	IGEN / NEM	• Gondosan dolgoztál?	IGEN / NEM

Megfigyelünk

Minden madár ismeri a maga fészkrét.

- Milyen élőlényeket ismersz fel a képen?
- Milyen hasznot hajtanak ezek az élőlények az emberek számára?
- Milyen más élőlényeket ismertek? Mire van szükségük a növekedéshez, fejlődéshez és szaporodáshoz?
- Beszélgetsetek a növények és állatok védelméről!

Megbeszéljük

Áttetsző szárnyú és kék szárnyú bogarak röpte keresztelte egymást, pillangók játszadoztak a sűrű fű fölött, amely lassan meleg illatokkal telt meg. Egy földbe vájt odúban, levelek és csenkesz között egy vöröses nyúl ült a mancsán elnyúlva, púpos hátára eresztett fülekkel. A meleg simogatása elaltatta, szemei hirtelen megcsillantak, majd lassan lehunyta, és mintha álmodna, mozgatta hasított pofiját.

Az ösvények mélye még nedves volt. Csak itt-ott rezzen az élet: egy lágy, elhaló bizonytalan hívás, egy vékony tölgy lassú lengedezése, az elmúlt évek sárga leveleinek susogása.

Dél körül egy kürt hangja lengett rétről rétre. A kopók hangos ugatása válaszolt: *Vau! Vau!* Emberi hangok is hallatszottak. És az ösvényre, a fényből kilépett két, a berket kutató szemmel vizslató ember.

(*Petrișor erdejében*, Mihail Sadoveanu nyomán)

- Melyek a részletben szereplő élőlények?
- Mi a véleményetek a bemutatott élőlények viselkedéséről?
- Milyen lenne a környezetünk növények és állatok nélkül? Indokoljátok válaszotokat!
- Hogyan befolyásolhatják az élőlények az ember életét?

Párban dolgozunk

1. Csoportosítsátok az adott táblázat szerint a felsorolt élőlényeket: *paprika, pelikán, tavaszi kankalin, kamilla, ló, zebra, muskátli, oroszlánszáj, fácán, hársfa, orbáncfű, pacsirta, macska, burgonya, cickafark!*

Növények	Állatok

2. Készítsetek egy adatlapot a növények és állatok szükségleteiről!

Csapatban dolgozunk

1. Állapítsátok meg, hogy az állatoknak van-e családjuk! Mondjatok példákat!
2. A felsorolásból válasszátok ki azokat a tevékenységeket, amelyek csak emberre jellemzők: *növekedik, gondolkodik, tanul, ír, megy, eszik, játszik, beszél, szaporodik!*

Jegyezzük meg!

Az állatok és a növények élnek. Élőlények, amelyeknek szükségük van táplálékra, vízre, növekedésüket, fejlődésüket, szaporodásukat biztosító életkörülményekre.

A növények és állatok nem végezhetnek olyan tevékenységeket, amelyek csak az emberre jellemzők. Például: nem gondolkoznak, nem beszélnek, nem tanulnak, nem írnak, nem olvasnak.

Többre is képes vagy

1. Csak az igaz állításokat másold le a füzetbe!
 - A növények nem élnek.
 - Az állatok szaporodnak.
 - A növények és az állatok élőlények.
 - Táplálék nélkül nem élhetnek az élőlények.
2. Írj egy-egy mondatot a kedvenc növényedről és állatodról! Indokold a választásod!

Verseny

- Alkossatok két csapatot! Az egyik csapat minden tagja sorban bemutat szavakkal, mozdulatokkal, arcjátékkal egy adott növényt és állatot. A másik csapat tagjai kitalálják a megfejtést.
- A gondolkodási idő **1 perc**. Minden helyes megfejtés **5 pontot** ér. A legtöbb pontot összegyűjtő csapat győz.

Megfigyelünk

Sok ujjá az embernek, mégsem egyenlő.

- Figyeljétek meg a képet!
- Milyen élőlények láthatók az illusztráción?
- Mit csinál a fiú?
- A macska képes ugyanazokra a cselekvésekre, mint a fiú? Miért?
- Az ábrázolt szereplők közül ki tudná kitakarítani a szobát?
- Ki törhette el a vázát? Miért?

Megbeszéljük

A kutya elindult a fűben szimatolva. A kislány észrevette, hogy az út két oldalán a virágok lehajtott fejjel bóbiskolnak. Egy árnyékos sarokban fény villant.

– Ott egy házikónak kell lennie! suttogetta Lizuca kisasszony.

A szentjánosbogár fényéhez közeledve, észrevette, hogy egy öreg fűzfa odva mellett áll. A hosszú ágak felé nyújtóztak, és lustán lengedeztek.

– Ez egy nagyon jó ház, mormolta Patrocle.

Akkor Lizuca a fűzfa engedélyét kérte:

– Fűzfa néne, suttogetta félénken, megengedi, hogy belépünk a házába?

A fűzfa gyengéden megcirógatta, és beengedte az odújába.

– Itt nagyon jó, Patrocle, suttogetta a kislány befészkelve magát.

(A csodálatos liget, Mihail Sadoveanu nyomán)

- Mely élőlényeket mutatja be az előző részlet?
- Miben hasonlítanak és különböznek ezek?
- Véleményetek szerint melyik élőlény személy? Indokoljátok választotokat!

Párban dolgozunk

1. Sorold fel padtársad három tulajdonságát! Indokold! Kérd ki társad véleményét a leírtakról! Beszéljétek meg!

Csapatban dolgozunk

1. Alkossatok három csapatot. Az egyik tanuló leírja egy jellemző jó tulajdonságát és egy hibáját. A többiek kiegészítik.
 - Elfogadod társaid jellemzését? Miért?
 - Felfedeztél más tulajdonságokat is? Milyenek tartod ezeket?
 - Mutasd be az osztálytársaidnak a csapat leírását!

Jegyezzük meg!

Az emberek, állatok és növények élnek. Élőlények. Közülük csak az emberek gondolkodnak, éreznek, van akaratuk, beszélnek, dolgoznak. Az emberek személyek.

Minden embernek vannak erényei és hibái.

Mindenkinek megvan a véleménye önmagáról. Néha az ember önmagáról alkotott képe nem egyezik meg a többiek véleményével.

Többre is képes vagy

1. Írj minden név mellé egy cselekvést, amit csak az emberek végezhetnek!

• *Sára* • *Ilona* • *Viktor* • *Sanyi*

Példa: *András olvas.*

2. Másold le azokat a cselekvéseket, amelyek a növényekre és az állatokra nem jellemzők: *lélegzik, táplálkozik, tanul, énekel, beszél, megy, dolgozik, magyaráz, nevet, szaporodik, szeret!*
3. Írj egy üzenetet a padtársadnak, amelyben leírod a róla alkotott véleményedet!

Portfólió

- Minden gyerek kap egy papírlapot. A lap első felén a tanulók lejegyznek négy szempontot (jellemvonások, tevékenységek, készségek stb.) amiben jók. A lap másik felére feljegyzik, mit szeretnének megtanulni, és milyen segítségre van ehhez szükségük.
- A tanév végéig minden gyermek lejegyzi erre a lapra az elért fejlődést, amit a nyári vakációt megelőzően a szüleivel és a tanítójával közösen kiértékel.

Megfigyelünk

Lyukas ruhának tű az orvosa.

- Milyen tárgyakat látsz a képen?
- Ki készítette ezeket?
- Milyen tevékenységekhez használják ezeket a tárgyakat?
- Hogyan befolyásolják az emberek életét?
- A képen található tárgyak közül melyekkel találkozhattok más mindennapi élethelyzetben? Indokoljátok!

Megbeszéljük

Egy gyereknek sok játéka volt, de hamar rájuk unt. Egy nap az édesapja hozott neki egy doboz gyurmát.

A gyermek elcsodálkozott, hogy mennyi mindent tud készíteni a gyurma formázásával: labdát, házat, autót, repülőgépet [...].

(A legjobb barát, Victor Sivetidis nyomán)

Egy este, a gyerekek távozása után, a tanító mindent elrendezett a katedrán. A tábla letörölve, az ajtók bezárva. A padokon semmit sem lehetett látni. Csak egy sarokban megbújó ceruzahegyet, vagy egy törött tollhegyet a tintatartó mellett...

(Megbűvölt szavak, Pierre Gamarra nyomán)

Nagyapa minden szerszámot előkészített a munkához. Nekem a gereblyét adta, Gabinak a vasvillát, Palinak egy nagy műanyaglapot és Ilonának a gallyvágó ollót.

(Nagyapa kertje, Ion Gugiuman nyomán)

- Mi a tárgyak szerepe a fenti irodalmi szövegrészekben?
- Nevezd meg azokat a tárgyakat, amelyeket nagy körültekintéssel kell kezelni!
- Szerinted miért szükséges, hogy az ember tanuljon, dolgozzon és pihenjen?

Párban dolgozunk

1. Beszéljétek meg a közmondás jelentését: *Sokat tanul, kinek kedve van a könyvekhez.* Soroljatok fel az iskolában használt más tárgyakat! Mutassátok be mindegyik fontosságát!
2. Nevezetek meg nektek tetsző foglalkozásokat!
 - Pontosítsátok ezekben a szakmákban használt szerszámok, tárgyak nevét! Mi a szerepük?

Csapatban dolgozunk

1. Keressetek és válogassatok a mesterségekről és szerszámokról szóló közmondásokat!
 - Készítsetek a közmondásokhoz rajzokat!
 - A legsikerültebb rajzokból szervezzetek kiállítást!

Jegyezzük meg!

Az ember különféle tárgyakat alkot, hoz létre, amelyeket különböző tevékenységeiben használ fel, játékban, munkában, tanulásban.

Ahhoz, hogy hosszú ideig használhassuk ezeket, gondosan kell bánnunk velük.

Egyes dolgokat óvatosan kell kezelni, a használat közbeni balesetveszély elkerülése érdekében.

Többre is képes vagy

1. Írd le három olyan tárgy nevét, amelyet iskolásként bármely gyerek használ!
2. Melyek azok a tárgyak a háznál lévők közül, amelyeket egy gyermek felnőtt felügyelete nélkül nem használhat? Indokold!
3. Rakd sorba a következő tárgyakat, kezdve a számodra legfontosabbal!
vonat, ceruza, fogkefe, számítógép, telefon, televízió, könyv
Indokold!

Játék

Minden résztvevő lerajzolja egy lapra a kedvenc tevékenységét. Utána elmagyarázza a többi játékosnak, miért szereti ezt a tevékenységet.

A játék végén beszélgetnek az emberek számára megtehető dolgok sokféleségéről és a tevékenységeik közötti különbségekről, valamint arról, hogy milyen új dolgokat tudtak meg a játékosok önmagukról és a többiekről.

Megfigyelünk

Ne nyesegesd a fát,
amelynek árnyékában
nyugszol.

- A képen milyen növényeket és állatokat ismersz fel?
- Ezek milyen állatok?
- Szerintetek lehetséges lenne az emberi élet növények és állatok nélkül? Indokoljátok!
- Vajon a képeken látható állatok élhetnek-e növények nélkül? Miért?

Megbeszéljük

Az udvarom vidéken van, vízparton. A homoktövis kerítésen verebek ülnek. Itt-ott folyófü szövi be. Néhol öreg nyárfák emelkednek, benn ribizli és köszméte bokrok láthatók.

Az udvaron sok és változatos szárnyas van. Az a fekete kakas az udvarom ébresztőórája. Büszkén, íves sarkantyúkkal, acélos toltai páncéljában, harcrakészen. A gyöngytyúk az egyik sarokból a másikba szalad. A fehér libák egymásután sorakoznak, egy harcos rajba. A tyúkok összegyűlnek, és érdeklődve nézelődnek.

Ugatást hallunk. Ez Dudás, Dudáska, a kuvasz. Most a kerítést tanulmányozza, nincs-e rajta rés, amelyen keresztül valaki besurranhatna az udvarra. Amint nyílásra bukkan, megáll, és ugatva adja hírül.

(Az udvaromban, Emil Gârleanu nyomán)

- Melyek a szövegben bemutatott növények és állatok?
- Szüksége van az embernek ezekre a növényekre, állatokra?
- Mi a kakas szerepe? Hát Dudás kutyáé?
- Milyen állatok a verebek?
- Hasznosak-e a verebek az emberek számára? Miért?
- Milyen állat a többi szövegben említett szárnyas?

Párban dolgozunk

1. Magyarázzátok meg, miért gondoskodik az ember a gazdaságában lévő növényekről és állatokról!
2. Milyen kapcsolat van a növények, állatok és az ember között? Hogyan befolyásolják a növények és az állatok az emberek életmódját?

Csapatban dolgozunk

1. Nevezzétek meg!
 - Milyen gyógynövényeket ismersz?
 - Mire használják ezeket?
 - Szükséges-e a védelmük?Indoklójátok válaszotokat!
2. Gyűjtsetek találós kérdéseket az ember számára hasznos növényekről és állatokról!

Jegyezzük meg!

Az embereknek szükségük van növényekre és állatokra. Ezek különböző hasznot hajtanak.

A Föld sok gazdagságát osztja meg velünk. Nekünk embereknek óvnunk kellene.

A környezetvédelem az ember legfontosabb feladata.

Többre is képes vagy

1. Figyeld meg a mellékelt képeket! Írj egy rövid szöveget *A tej útja* címmel!
2. Sorold fel a kedvenc növényeidet és állataidat! Határozd meg, hogy ezek milyen hasznot hajtanak az embereknek!
3. Adj példákat irodalmi szövegekre, amelyekből kiderül, hogy a növények és állatok hasznosak az emberek számára!

Portfólió

- Készíts egy adatlapot *A növények és állatok, az ember barátai* címmel! Az adatlap tartalmazzon információkat (például: megnevezés, főbb jellemzők stb.), megfelelő illusztrációkkal kísérve az állatok ismert 4-5 növényről és állatról! A végén add meg az információforrást!

Javasolt olvasmányok

- Vladimir Pop Mărcanu: *A saláta és a spenót* (vers)
- Emil Gârleanu: *Akik nem beszélnek* (elbeszélések)
- Cezar Petrescu: *Fram, a jegesmedve*

Megfigyelünk

Madarat tolláról, embert barátjáról ismerni meg.

- Mit ábrázol a mellékelt kép?
- Vajon élhetnek az emberek magányban? Magyarázd meg!
- Fontos, hogy az emberek meglátogassák egymást? Indokoljátok!
- Milyen udvariassági szabályokat tartunk tiszteletben, amikor meglátogatunk valakit? Miért jó betartani ezeket a szabályokat?

Megbeszéljük

A gyermekek jogairól szóló egyezményt 1989. november 20-án fogadta el az ENSZ Közgyűlése.

Az Egyezmény rendelkezései szerint, a gyermekekkel tisztelettel kell bánni, és az Egyezményt aláíró államok kötelesek biztosítani a fejlődésükhöz szükséges legjobb feltételeket, tiszteletben tartani jogaikat és megvédeni őket.

A gyermekeknek az Egyezményben rögzített jogait megkülönböztetés nélkül kell alkalmazni minden gyermekre. Így minden gyermeknek joga van az élethez, egy névhez és nemzetiséghez, szabad véleménynyilvánításhoz, oktatáshoz és harmonikus fejlődéshez, az orvosi ellátáshoz, védekezéshez az erőszak, bántalmazás vagy elhanyagolás minden formájával szemben, a játékhoz és szabadidőhöz.

- A gyermekek mely jogait rögzíti az Egyezmény?
- A gyermekek közül ki élvezeti ezeket a jogokat?
- Milyen hasonlóságok és különbségek vannak az ábrázolt személyek között?
- Szerintetek mit jelent egy gyermek számára a tisztességes élet? Hát a méltó élet?

Párban dolgozunk

1. A családtagok a legközelebbi hozzátartozók.
 - Milyen hasonlóságok vannak a családtagjaid között? Miben különböztek? Melyik családtagoddal érted meg magad legjobban? Indokold!
 - Beszéld meg a padtársaddal!
2. Az osztályodba valószínűleg hasonló korú, állampolgárságú tanulók járnak, akik ugyanazt a nyelvet beszélik.
 - Csoportosíts egy táblázatba más hasonlóságokat és különbségeket közted és osztálytársaid között!
 - Olvasd fel osztálytársaidnak a táblázatban rögzítetteket!

Csapatban dolgozunk

1. Hogyan barátkozhatnak össze különböző országok gyermekei? Magyarázzátok meg!
2. Országunk szomszédos más országokkal. Melyek ezek? Milyen nyelven beszélnek egyes szomszédos államok lakói?

Jegyezzük meg!

Az emberek egyenlők egymással, azonos jogaik és kötelességeik vannak. Az emberek a közös vonásaik ellenére különböznek egymástól: nemből, életkorban, megjelenésben, nyelven, vallásban, szokásokban, kedvtelésben. Mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításhoz.

Többre is képes vagy

1. Írj le három olyan tulajdonságot, amelyekkel a barátodnak rendelkeznie kell! Érveld!
2. Ismersz más vallású embereket? Mondj példákat! Hogyan viselkedsz velük? Miért?
3. Szeretnél más országbeli barátot? Miért? Írj képzeletbeli levelet egyiküknek!

Portfólió

- Készíts egy munkalapot *Gyermekek a világ más országaiból* címmel, amelyre ragasz fel négy, újságból vagy folyóiratból kivágott illusztrációt!

Önértékelés

Ellenőrizd:

- Felírtad a munkalap címét?
- Ragasztottál-e négy képet?
- Arányosan beosztva helyezted el az anyagot a munkalapon?
- Gondosan dolgoztál?

1. Csak azokat írd le a megadott szavakból, amelyek élőlényeket neveznek meg!
cipő, gólya, medve, Adrienn, labda, Duna, nárcisz, lány, fiú
2. Egészítsd ki a mondatokat a megfelelő kifejezésekkel!
A tárgyak élettelen Ezeket az ... vagy a ... hozta létre. Azokat a tárgyakat, amelyeket csak mi használunk ... nevezzük.
3. Egészítsd ki a táblázatot három-három tárggyal, az utasításoknak megfelelően!

Természet alkotta tárgyak	Ember alkotta tárgyak
...	...

4. Írj egy fogalmazást a következő terv alapján *Egy növény életének egy napja* címmel!
 - Az embernek szüksége van a növényekre.
 - Az ember gondozza ezeket.
 - Egyes növények megszépítik az ember életét.
 - A növények az ember barátai.
5. Illusztráld viselkedésedet kedvenc állatoddal szemben! Kérd meg padtársadat, mutassa be a többieknek véleményét a rajzodról!
6. Írj három szót, amely a növények és állatok gondozását és védelmét fejezik ki!
7. Figyeld meg a mellékelt képeket!

- Mit csinálnak a gyerekek?
 - Te végeztél ilyen tevékenységeket? Mikor?
 - Hogyan érezted közben magad?
8. Figyeld meg a *kérdéscsillagot!* Alkoss minél több kérdést
 - állatokról, növényekről, tárgyairól és személyekről,
 - növények, állatok és tárgyak szükségességéről,
 - szükségünkről mások iránt!

Példa:

- Mik a tárgyak?
 - Miért van szükséged ezekre?
 - Hogyan használod a személyes tárgyaidat? Mikor?
- Válaszolj a kérdésekre!

9. Rajzban ábrázold azt a viselkedést, amit elvárnának a növények és az állatok az ember részéről!
10. Figyeld meg az alábbi képeket! Határozz meg négy tulajdonságot, amelyek csak az emberre jellemzők!

11. Keresz hasonló jelentésű szavakat: *szerető, szorgalmas, nagylelkű!* Használj szótárt!
12. Magyarázd meg a következő közmondást! *Bajban ismerzik meg a jó barát.*

Játék

A résztvevők körbeülnek. Mindenki megnevezi jobboldali társa egy tulajdonságát.

A többiek jobb kéz felemelésével fejezik ki egyetértésüket, illetve a bal kéz emelésével, hogy nem értenek egyet az elhangzottakkal. Akik nem értenek egyet, indokolják döntésüket.

13. Alkoss öt soros verset a megadott példa alapján, figyelembe véve az alábbi követelményeket!

- első sor – egy szó
- második sor – két tulajdonság
- harmadik sor – három cselekvés
- a negyedik sor – négyzavas mondat
- ötödik sor – egy szó a következtetéssel

Gyermek

ügyes,

remek,

olvas,

tanul,

nevet.

Mások

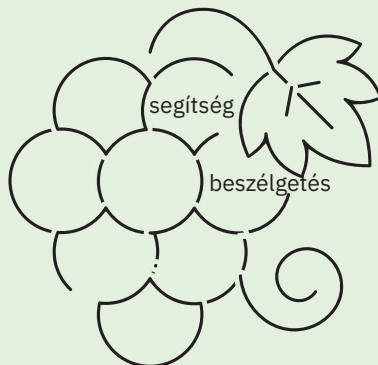
iránti

tisztelete

mély.

Személy

14. Készíts egy lapra a rajzhoz hasonló szőlőfürtöt! Egészítsd ki a szemeket, utalva arra, hogy az embernek szüksége van másokra!

1. Írd be minden szóhoz a képeknek megfelelő számokat!

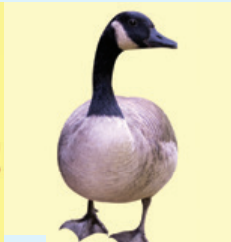
- *dolog*: ...
- *élőlény*: ...
- *személy*: ...

1.

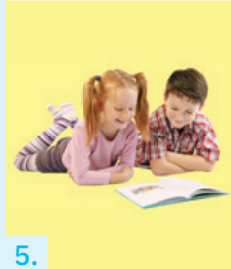
2.

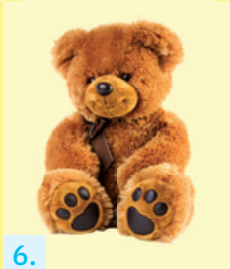
3.

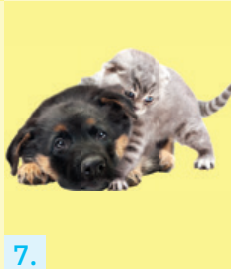
4.

5.

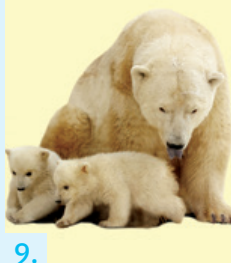
6.

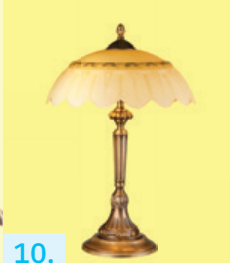
7.

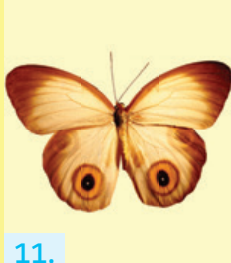
8.

9.

10.

11.

12.

- E 1 – 4 helyes társítás
 J 5 – 8 helyes társítás
 NJ 9 – 12 helyes társítás

2. Az alábbi szavak közül kiválasztva az odaillőt, egészítsd ki a szöveget!

A gyermekek a parkban Mind nagyon Dóra a nagymamájával Egy madárrajt mutat neki, és ... hova repülnek a madarak. Nagymama ... néz Dórára, és ... a kérdésre.

Balázs büszke, hogy ... kerékpározni. Melinda arra... , hogy neki is meg kellene tanulnia biciklizni.

- *beszélget*
- *játszanak*
- *megtanult*
- *vidámak*
- *megkérdezi*
- *gondol*
- *szeretettel*
- *válaszol*

- E 1 – 3 helyes szó
 J 4 – 6 helyes szó
 NJ 7 – 8 helyes szó

3. Egészítsd ki a négyzeteket az állítások logikai értékének megfelelően:

I (igaz) vagy H (hamis)!

- Az ember személy.
- A dolgoknak érzéseik vannak.
- Az állatok és a növények táplálkoznak.
- A személyek tudnak szeretni.
- Az állatok és növények beszélnek.
- A dolgok szaporodnak.

- E 1 – 2 helyesen kitöltött négyzet
 J 3 – 4 helyesen kitöltött négyzet
 NJ 5 – 6 helyesen kitöltött négyzet

4. Olvasd el az alábbi részletet, és válaszolj a kérdésekre!

Amikor a gazdája hosszabb ideig távol volt, Fehér Agyar, a farkas megbetegedett. Éjjel-nappal fülelt, hogy hallja-e az ismerős léptek zaját. Egy éjjel Weedon visszatért. A szoba felé nézett.

– Hol a farkas? -kérdezte.

Fehér Agyar figyelt és várt. Weedon kényeztette, simogatta. A farkas felmordult, hangsúlyosabb megdöbbenéssel a hangjában, mint valaha.

(Fehér agyar, Jack London nyomán)

E 1 helyes válasz

J 2 helyes válasz

NJ 3 helyes válasz

- Miért betegedett meg a farkas?
- Hogyan reagált gazdája visszatérésekor?
- Miként viselkedett Weedon Fehér Agyarral?

5. Illusztráld a következő állításokat!

- Az emberek óvják az állatokat.
- Az emberek gondozzák a növényeket.
- Az állatok az emberek barátai lehetnek.

E 1 illusztrált állítás

J 2 illusztrált állítás

NJ 3 illusztrált állítás

6. Rajzold a füzetedbe a táblázatot, és egészítsd ki 2-2 példával!

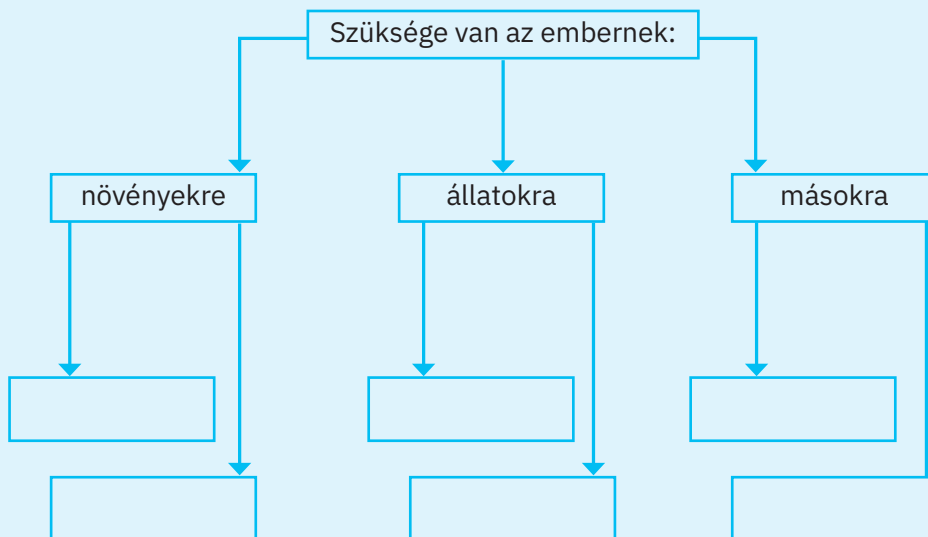
Tárgyak a lakótelepről	Erdei állatok	Személyek az iskolából
...

E 1 – 2 helyes példa

J 3 – 4 helyes példa

NJ 5 – 6 helyes példa

7. Másold le a füzetbe a következő ábrát, és adj két-két példát!

E 1 – 2 helyes példa

J 3 – 4 helyes példa

NJ 5 – 6 helyes példa

A rút kiskacsa

(részlet)

Hans Christian Andersen

De szép is volt azon a nyáron a határ! Sárgultak a búzatáblák, a zab még zölden bólogatott, a kaszálókön petrencékbe hordták a szénát; piros lábú gólyák lépdeltek méltóságteljesen a réteken, és egyiptomi nyelven kepeltek – ez volt az anyanyelvük. A gabonaföldeket, kaszálókat sűrű erdők övezték, s az erdők ölén mély vizű tavak csillogtak. Szép volt, nagyon szép volt a határ!

Mély árkokkal körülszegett régi udvarház melengette öreg falait a napsütésben. Környékét fölverte a lapu, falai tövétől az árkok széléig kedvükre nőttek-terpeszkedtek az óriási lapulevelek; egy-egy magasabb bokor alatt kényelmesen megállhatott volna egy kisgyerek. Ez a zöld sűrű valóságos rengeteg erdő volt annak a kacsának, amelyik itt ült a fészken, hogy tojásait kiköltse. Sokáig kellett melengetnie a tojásokat, s a kacsa sokat unatkozott: vendég ritkán vetődött el hozzá, a társai meg az árkok vizében bukdácsoltak, nem szívesen totyogtak ki a szárazra, hogy a világ folyásáról társalogjanak vele a lapulevelek alatt.

Egy nap aztán fölpattant az első tojásbéj, utána a második, s a többi. "Sip-sip!" – örültek meg a világnak a fiókák, s kigombolyodtak a tojásból, mint megannyi megelevenedett tojássárgája.

– Háp-háp! – az öreg kacsa csak ennyit mondott. A kiskacsák ott nyüzsögtek körülötte, kíváncsian nézték a lapulevelek zöld sűrűjét, s az anyjuk hagyta, mert a zöld szín jót tesz a szemnek.

– Ó, micsoda óriási nagy a világ! – álmélkodtak a kicsinyek; persze itt már másképp érezték magukat, mint benn a szűk tojásban.

– Azt hiszitek, ez az egész világ? – kérdezte az anyjuk. A kert túlsó fele is hozzátartozik, de még a pap földje is. De ott még én se jártam. No, megvagytok-e valamennyien? Kinyújtotta a nyakát, és végignézett a kis seregen. Dehogyan vagytok, hiszen lám, a legnagyobb tojás még ott hever a fészeken. Jaj, meddig melengessem még? Most már igazán unom!

De mit tehetett, visszaült a tojásra.

– Hogy vagyunk, szomszédasszony? – kérdezte egy öreg kacsa, aki látogatónak jött hozzá.

– Annyi bajom van ezzel az egy tojással – panaszkodott a kacsa. Nem győzöm kivárni, hogy felpattanjon. Hanem nézd meg a többit! Soha életemben nem láttam külön kiskacsákat. Egytől egyig arra a semmirekellő apjukra ütöttek. Még csak el se jött hozzám.

– Hadd látom azt a csökönyös tojást! – mondta kacsa néne. Alighanem pulykatojás, nekem elhiheted! Én tudom, mert egyszer én is megjártam. Pulykatojásokat költöttem ki, s mennyit vesződtem a kicsinyekkel! Mert

a pulyka mind retteg a víztől. Nem mentek azok a vízbe, se szép szóra, se parancsra! Mutasd csak azt a tojást! Hát ez bizony pulykatojás! Hagyd csak itt a fészekben, s inkább a többit tanítsd úszni!

– Még elüldögélek rajta egy kicsit – mondta a kacsza –, most már nem hagyom itt, ha már ennyit melengettem.

– Ahogy tetszik! – mondta az öreg kacsza néne, azzal eltotyogott.

Végre-végre megpattant a nagy tojás héja. – Pip, pip! – sipogta a fióka, és kikászálódott a nagyvilágra. Milyen rút volt szegény, és milyen nagy! Az anyja jól szemügyre vette.

– Igen nagy ez kacsának – gondolta magában. Egészen más, mint a többi.

Verőfényes, szép idő volt másnap, a lapulevelek közé betűzött a napfény. A kacsza lerándult kicsinyeivel a vizesárok partjára, majd a kacsaudvarba.

Az udvar népe mind őket szemlélgette, aztán megmondták, amit gondoltak:

– Még ez hiányzott! Nem vagyunk elegenden, most ezek is a nyakunkra jönnek! Hát az meg miféle, az a rút jószág? Ezt már nem tűrhetjük!

Egy kacsza mindjárt neki is ugrott, és megcsípte a nyakát.

– Ugyan, hagyjátok! – védte az anyja. – Nem vét ez senkinek!

– De nagyobb, mint más becsületes kiskacsza, és rút is! Ezért bizony verést érdemel! – kiáltotta az indulatos kacsza.

– Olyan szép a többi fiókád! – mondta a piros kapcsás kacsahölgy. Takarosak és jó növésűek. Csak ez az egy ilyen szerencsétlen formájú. A legjobb volna, ha újra kiköltened.

– Rút kis jószág, az igaz, de jólelkű teremtés, úszni meg éppen úgy úszik, mint akármelyik, sőt, bátor vagyok kijelenteni, hogy még különbül. Remélem, majd kikupálódik, vagy kisebb lesz idővel; túlságosan sokáig kuporgott a tojásban, azért ilyen formátlan.

Csőrével egyenesre igazította a rút kiskacsza nyakát, és anyai gonddal rendezgette a pihéit.

– Különb is, gácsér – folytatta –, hát nem olyan fontos, hogy szép legyen. Erős legény lesz, úgy nézem, megállja majd a helyét az életben.

– A többi kicsinyed takaros – mondta kegyesen az előkelő kacsza. Éreztétek hát otthonosan magatokat, és ha véletlenül halfejet találtok, elhozhatjátok nekem.

De a szegény kiskacsát, amelyik utolsónak bújt ki a tojásból, szüntelen csípték, rúgták, tépázták és csúfolták a többiek, nemcsak a kacsák, de még a tyúkok is. "Túlságosan nagy!" – vélte mindenki; a pulykakakas meg, aki sarkantyúval jött a világra, és legalábbis császárnak képzelte magát, földuzmaszkodott, mint egy dagadó vitorla, nekiment a rút kiskacsának, és olyan dühösen hurukkolt, hogy belekékült a vörös bőrlebernyege. A szegény kiskacsza azt se tudta, hová legyen ijedtében, de meg búsult is, amiért olyan rút, hogy az egész baromfiudvar őt csúfolja.

Így telt el élete első napja. A többi még keservesebb lett. A szegény kiskacsát mindenki üldözte, még a tulajdon testvérei sem állhatták, s ha szóltak hozzá, csak így:

– Bárcsak elvinne a macska, te utálatos szerzet!

Az anyja se volt jobb hozzá:

– Ó, csak már ne látnálak!

A kacsák csípték, a tyúkok vágták, még a szolgáló is rúgott rajta egyet, valahányszor etette az aprójószágot.

Egy nap aztán nem bírta tovább a szerencsétlen kiskacsza, nekifutott a világnak, s átröppent a kerítésen.

Alkossatok 4-5 fős csapatokat!

Mit fogunk készíteni?

Képeket, természetes anyagokból művészi rendezéseket.

Miért készítjük a projektet?

Felhasználjuk mindazokat az alkotásokat, amelyeket *román, természettudományok, polgári nevelés, rajz és kézimunka* órákon készítettünk.

Hogyan dolgozunk?

Felosztjuk a munkafeladatokat:

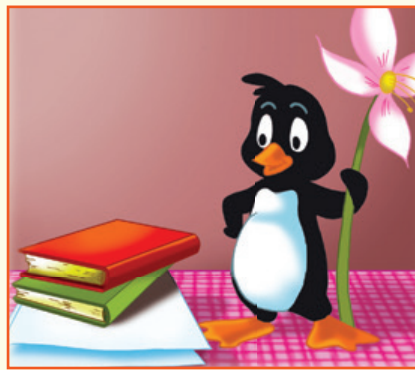
- alapanyagok és eszközök előkészítése: virágok, levelek, egész préselt növények, fenyőtobozok, szárított magvak, színes ceruzák, vízfestékek, kartonlapok, madzag, ragasztó, fapálcikák, műanyag rudak;
- minden csapat elkészíti a tervezett alkotásokat;
- kiállítjuk a kész munkákat az osztályteremben vagy az iskola folyosóján;
- szervezhetünk megbeszéléseket más osztályok tanulóival az emberek és a természet közötti barátságról.

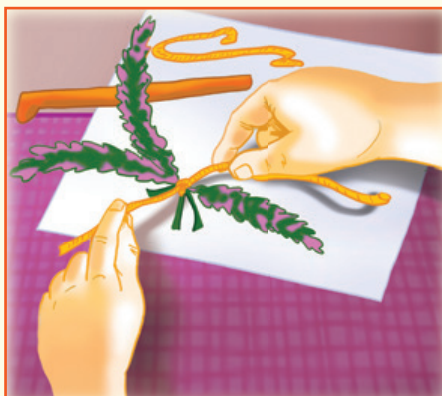
1.

2.

3.

4.

5.

6.